

FODEROMKOSTNINGER I GRISEPRODUKTIONEN

Sisse Villumsen Schlægelberger

^a SEGES Innovation P/S

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Hovedkonklusion

Priseffekten på fodermidler kan pr. bedrift udgøre +/-10 kr. pr. smågris og +/- 20 øre pr. kg produceret grisekød. Det har derfor en betydning for foderomkostningerne, men andre faktorer spiller også ind, selv om produktiviteten og slagtevægten er den samme.

Sammendrag

Notatet viser forskelle i foderomkostningerne for søer med smågris og slagtegris med samme produktivitet eller slagtevægt. Der er en stor spredning i foderomkostningerne, selv om bedrifterne har samme produktivitet. Hvis priseffekten på fodermidlerne tages ud af ligningen, altså prisen på fodermidlerne er ens, medfører det en prisforskel pr. bedrift på +/- 10 kr. pr. smågris og +/- 20 øre pr. kg grisekød. Dette forklarer noget af spredningen i foderomkostningerne, men ikke det hele, så det er ikke kun prisen på foderet, der er afgørende for de samlede foderomkostninger.

Der er heller ikke entydig sammenhæng i, at hjemmeblandere har lavere foderomkostninger og højere omkostninger til energi og vedligehold end indkøbere af færdigfoder.

Baggrund

Foderomkostningerne er den største enkeltstående post, når der produceres en gris, og udgjorde op mod 50 % af de samlede omkostninger i 2021. Derfor er det særligt vigtigt at have fokus på omkostningerne til foder, herunder foderforbrug, fodersammensætning og ikke mindst foderprisen. Lave foderomkostninger er ikke nødvendigvis et mål i sig selv, da der selvfølgelig er en sammenhæng mellem foderomkostningerne og producerede grise pr. årssø eller foderomkostninger og slagtevægt.

Spredningen i foderomkostningerne bedrifterne imellem er fortsat store, også hvis der sammenlignes med bedrifter, der har samme produktivitet målt på producerede grise pr. årssø eller slagtevægt.

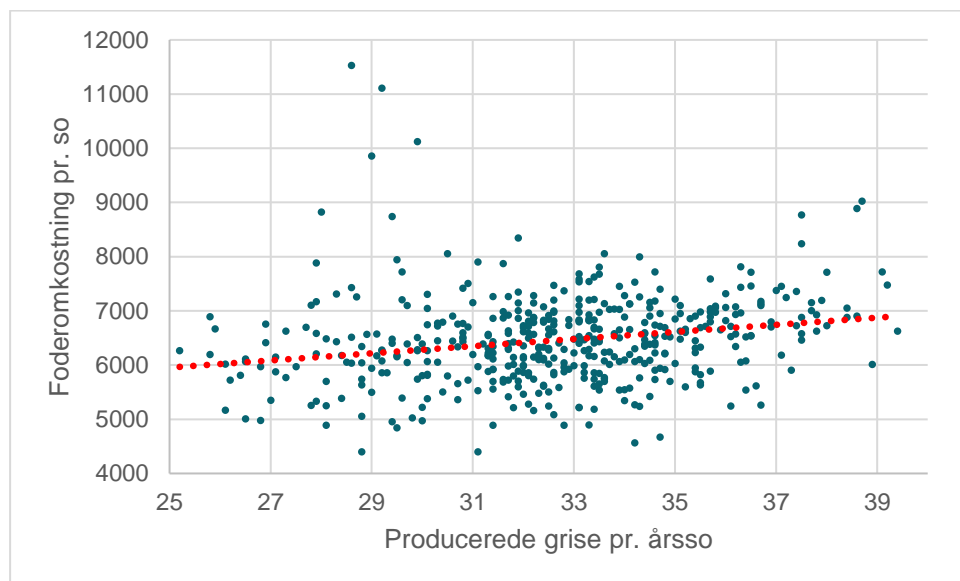
Derfor er der analyseret på, hvilke forskelle der er i foderomkostningerne, hvis antallet af producerede smågrise pr. sø er ens, og at der er korrigeret for priseffekten. Herudover er det analyseret, om der

kan ses en sammenhæng i omkostningerne mellem om bedrifterne indkøber færdigfoder eller hjemmeblander foderet.

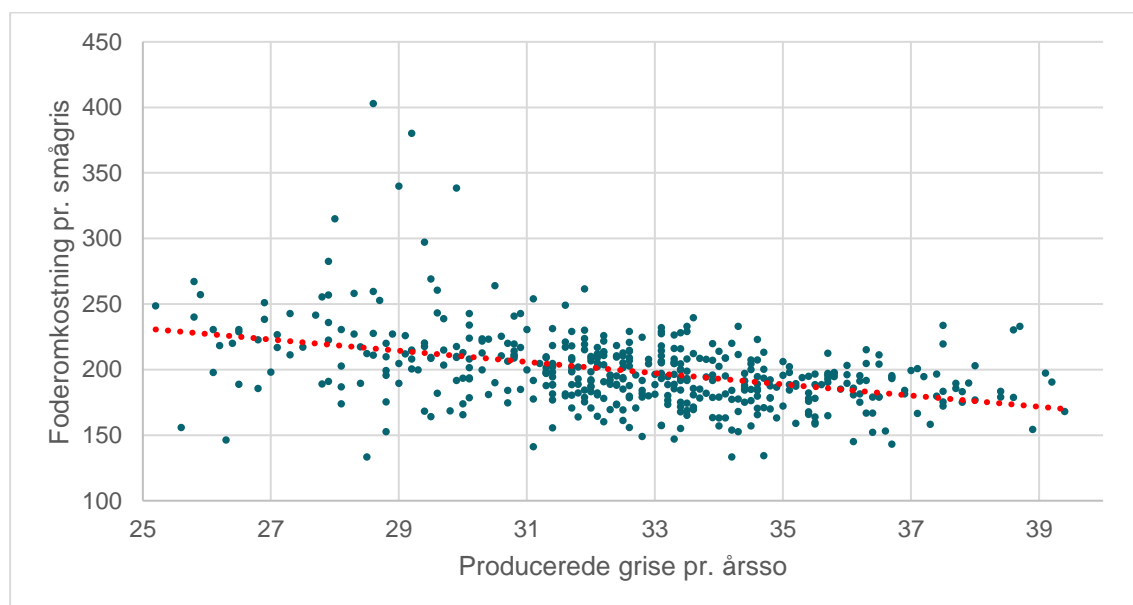
Resultater og diskussion

Søer med smågrise

Spredningen i foderomkostningerne, fordelt efter antallet af producerede grise pr. årssø, viser, at der, som forventet, er en stigende trend i foderomkostningerne med et stigende antal producerede grise pr. årssø (se figur 1). Trenden i foderomkostningerne er, også som forventet, faldende, når foderomkostningen udregnes pr. produceret smågris (se figur 2).

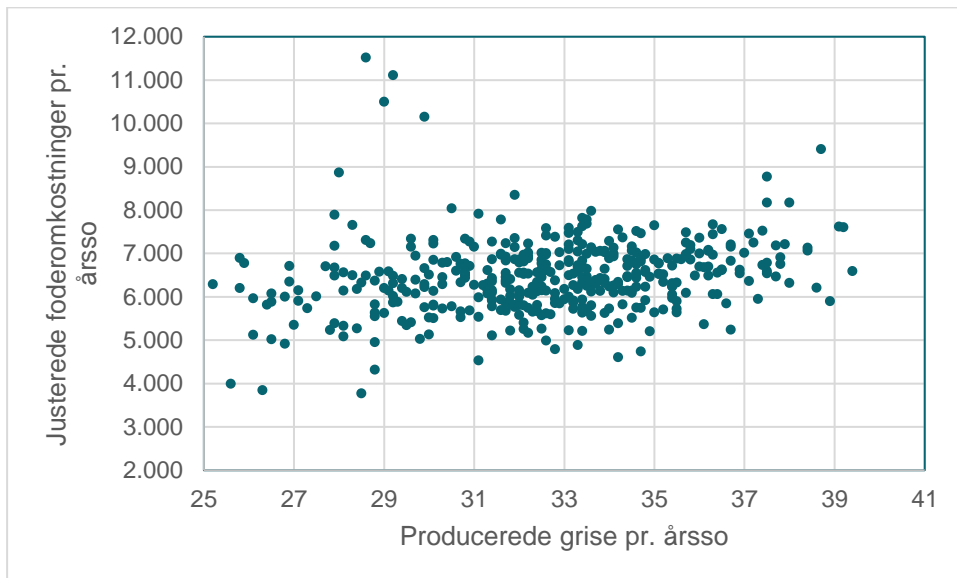
Figur 1. Foderomkostninger pr. sø fordelt efter producerede grise pr. årssø

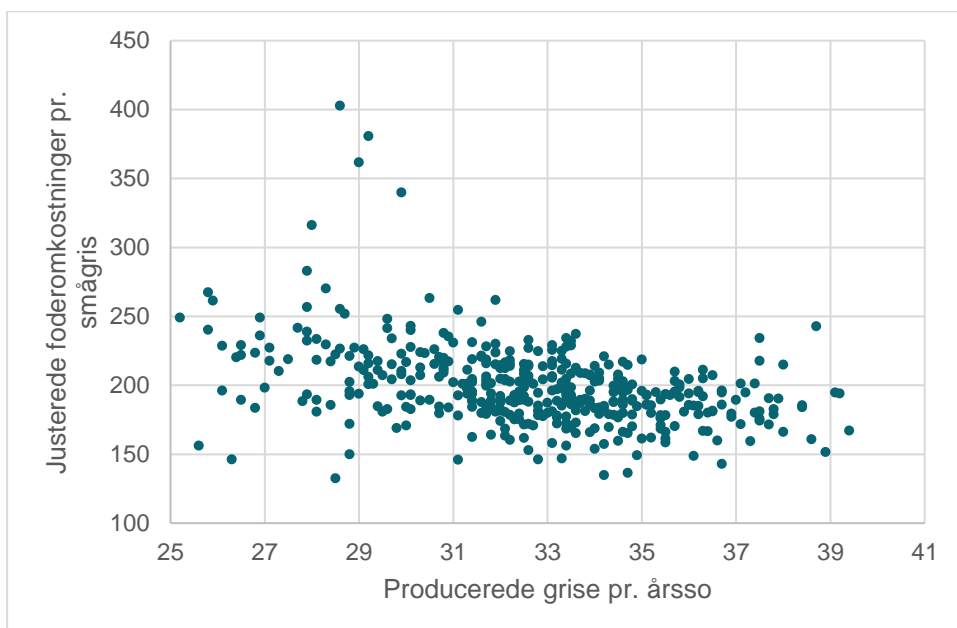
Figur 2. Foderomkostninger pr. smågris fordelt efter producerede grise pr. årssø

Foderomkostningerne (se figur 3) er baseret på, at priseffekten af fodermidlerne er taget ud, da alle bedrifters foderomkostninger er omregnet til at have den samme pris på cirka 15 forskellige fodermidler. Det gælder blandt andet sojaskrå, korn og færdigblandinger. Der er selvfølgelig forskel på kvaliteten af fodermidlerne, for nogle fodermidler mere end for andre, hvilket kan gøre det lidt unfair at

prissætte dem ens. Dette forbehold ændrer dog ikke ved resultatet af den overordnede analyse, nemlig at der er mange optimeringsmuligheder indenfor foder.

Figur 3. Justerede foderomkostninger med ens foderpris pr. so fordelt efter producerede grise pr. årso

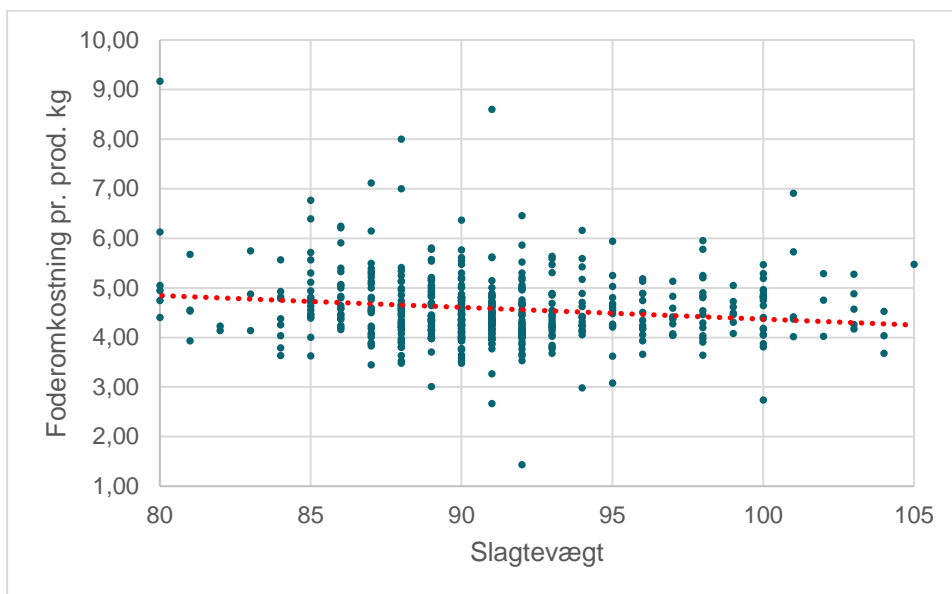
Figur 4. Justerede foderomkostninger pr. smågris fordelt efter producerede grise pr. årso

Som det ses i figurene, er der ikke en entydig sammenhæng mellem høj produktivitet og lavere foderomkostninger. Overordnet set ses der ikke så stor forskel mellem figur 1 og 3, hvor det er de reelle og justerede foderomkostninger pr. so, mens det i figur 2 og 4 er de reelle og justerede foderomkostninger pr. smågris. Prisjusteringen af fodermidlerne flytter for de enkelte bedrifter +/- 10 kr. pr. smågris, hvilket svarer til cirka 10 % af foderomkostningerne pr. smågris, men for de fleste bedrifter er betydningen væsentlig mindre. Selvfølgelig betyder priserne på fodermidlerne noget, men med ens foderpriser er der stadig store forskelle i foderomkostningerne mellem bedrifterne med samme produktivitet. Så indkøbspriser på foder er selvfølgelig ikke uden betydning for de samlede foderomkostninger, men spredningen i foderomkostningerne kan ikke udelukkende forklares med indkøbspriser. Hovedparten af spredningen skal derfor findes i andre faktorer end indkøbsprisen på foderet.

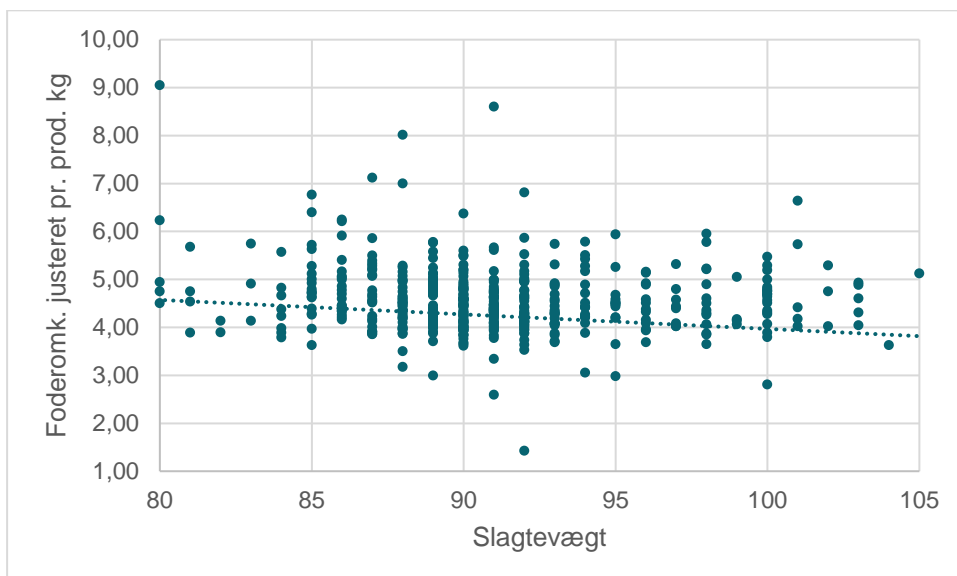
Som set i figurerne er der en stigende tendens i foderomkostningerne pr. årssø opdelt efter producerede grise pr. årssø, mens foderomkostningerne pr. smågris opdelt efter producerede smågrise er faldende. Når foderomkostningerne pr. smågris sammenlignes for de bedrifter, der har 30 grise pr. årssø og de bedrifter, der har 35 grise pr. årssø, er den gennemsnitlige forskel i foderomkostningerne på 24 kr. pr. smågris. Så selv om der er stor forskel i foderomkostningerne, når produktiviteten er ens, er omkostningerne gennemsnitligt set lavere ved højere produktivitet, da der er flere enheder at fordele omkostningerne på.

Slagtegrise

Foderomkostningerne pr. kg produceret grisekød er for slagtegriseproducenterne analyseret, og er opdelt efter slagtevægten. Da foderomkostningen pr. slagtegris naturligvis afhænger af, hvor meget den vejer, er data opdelt efter slagtevægten. I lighed med smågriseproducenterne var der for slagtegriseproducenterne også stor forskel i foderomkostningerne pr. produceret kg grisekød (se figur 5), selv om grisene vejede det samme, da de blev slagtet. Når foderpriserne er justeret til at benytte ens foderpriser, så priseffekten tages væk, ses der fortsat stor spredning i omkostningerne. Prisjusteringen af fodermidlerne flytter for de enkelte bedrifter op til +/- 20 øre, men hovedparten af bedrifterne ligger i intervallet +/- 5 øre pr. kg produceret grisekød. Indkøbspriserne har selvfølgelig en stor effekt på de samlede foderomkostninger, men spredningen kan ikke kun forklares med forskellige indkøbspriser.

Figur 5. Foderomkostninger pr. produceret kg grisekød

Figur 6. Justerede foderomkostninger pr. produceret kg grisekød

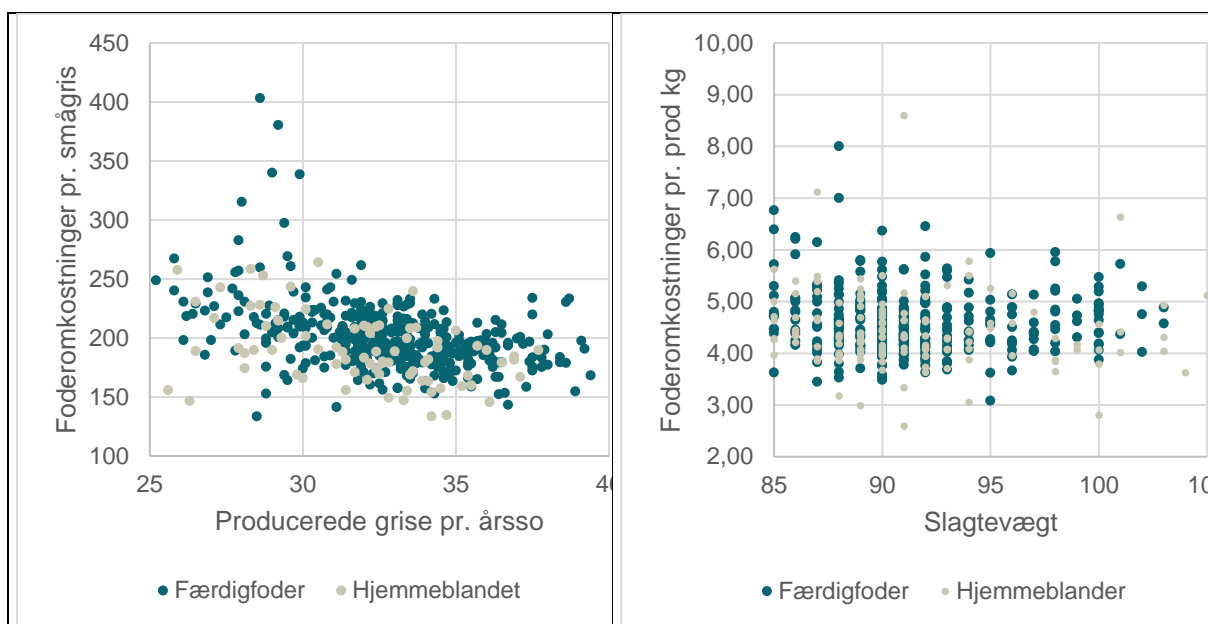
Fordeling af mellem hjemmeblandere og indkøb af færdigfoder

I tidligere analyser er det undersøgt, hvor stor en andel af de danske griseproducenter, der benytter sig af færdigfoder, og hvor stor en andel der blander foderet selv. Fordelingen mellem færdigfoder og hjemmeblandet foder er lavet ud fra, om omkostninger til færdigfoder udgør under eller over 50 % af den samlede foderomkostning. Det vægtede gennemsnit efter antallet af søer og slagtegrise ses i tabel 1.

Tabel 1. Vægtet gennemsnit for søer og slagtegrise

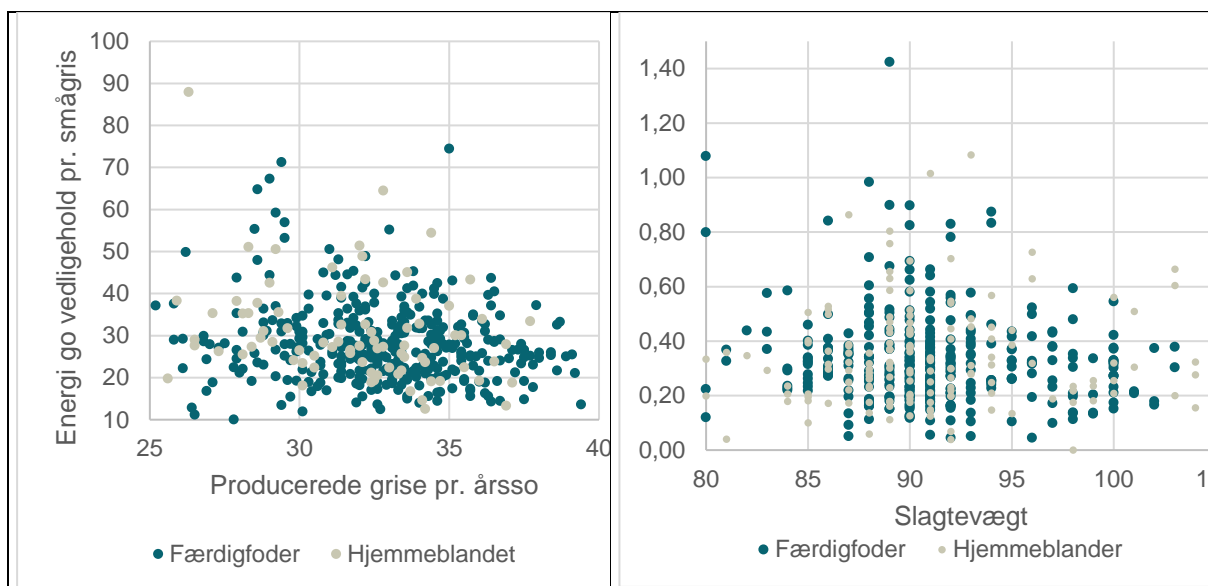
	Procent		
	Færdigfoder	Hjemmeblandere	I alt
Søer	31	69	100
Slagtegrise	27	73	100

Foderomkostningerne for henholdsvis en smågris og pr. kg grisekød er i figur 7 opdelt efter om det er færdigfoder eller hjemmeblandet foder. Som det ses i figurerne, er der heller ikke nogen entydig sammenhæng mellem lavere foderomkostningerne, sammenholdt med om det er hjemmeblandet foder eller indkøbt færdigfoder.

Figur 7 og 8. Foderomkostninger pr. smågris og pr. kg produceret grisekød, fordelt på færdigfoder og hjemmeblandet foder

Normalt vil bedrifter, som selv blander foderet, have lidt lavere foderomkostninger, til gengæld vil omkostningerne til energi og vedligehold være højere. Når der ses på omkostningerne til energi og vedligehold opdelt pr. smågris og kg produceret grisekød, ses der heller ingen entydig sammenhæng, til at niveauet er højere for hjemmeblandere end for dem, der indkøber færdigfoder.

Figur 9 og 10. Energi og vedligeholdskostninger pr. smågris og pr. kg produceret grisekød fordelt på indkøb af færdigfoder og hjemmeblandere

Anvendelse af månedsdata til foderanalyser

Priserne på fx foder har de seneste år været meget svingende hen over året, den gennemsnitlige årspris kan derfor dække over store variationer. Ved at benytte månedsdata frem for årsdata vil det give et bedre billede af den løbende udvikling i priserne.

For at det skal blive en succes at bruge månedsdata, er det vigtigt, at data er konteret korrekt på de rigtige kontonumre i Ø90. Dette er selvfølgelig også vigtigt for årsdataene, men datamængden er alt andet lige mindre, når tallene opgøres på månedsniveau. Hver enkelt producent har mulighed for at tekste deres kontering individuelt, hvilket betyder, at der er mange forskellige tekster for det enkelte

kontonummer. Foderblandingerne kan derfor indeholde lidt forskellige råvarer, men de er kategoriseret som de samme typer af foder, fx slagtegrisefoder.

Der er mange måder at anvende månedsdata på. De månedlige priser på foder kan fx bruges til løbende benchmark, hvilket giver griseproducenterne mulighed for at benchmarke mere end i den årlige Business Check. På den måde giver det muligheder for løbende tilpasninger, specielt i perioder hvor der er store udsving i markederne. Månedsdata kan også bruges, når der regnes på konsekvenserne her og nu af fx stigende foder- eller energipriser, samt til at se, hvor mange der fx benytter sig af længere kontrakter, det vil sige at den løbende pris pr. måned er ens.

Det er altafgørende, at man kan stole på data, og derfor er det vigtigt, at der sørges for, at månedsdataene kun dækker for den gruppe af griseproducenter, som der ønskes at analysere på. Det kan fx være, at der ønskes at lave analyser på slagtegrisefoder. Så er det vigtigt, at det er tale om slagtegriseproducenter, og ikke andre producenttyper. Dette kan løses ved at opsætte nogle kriterier for, hvilken bedriftstype, der skal være med i analysen, samt at der er tale om "rigtige" griseproducenter. Det samme gælder for priserne - tjek data for outliers, så de ikke kommer med i datasættet, og derved kommer til at påvirke beregningerne. Det er også muligt at indsætte øvre - og nedre grænser for priserne på et produkt, og derved undgå outliers.

Anvendelsen af månedsdata i fremtiden ser ud til at være lys. Der er mange områder, hvor månedsdata kan give et hurtigere billede af den nuværende situation, hvilket, fx indenfor området for foderomkostninger, kan være meget gavnligt. Det er dog stadig vigtigt, at der lægges kræfter i, at datasættet analyseres og klargøres til brug, så det sikres, at data er valide.

Konklusion

Det er blevet undersøgt, hvordan griseproducenternes foderomkostninger ser ud, når produktiviteten er den samme. Der var som forventet en spredning i foderomkostningerne, selv om produktiviteten var den samme, målt på grise pr. årssø og pr. produceret kg grisekød. For at undersøge forskellen i foderomkostningerne nærmere er prisen taget ud, det vil sige at hvert fodermiddel har den samme pris på tværs af griseproducenternes foderomkostninger. Dette medførte en prisforskel pr. bedrift på +/- 10 kr. pr. smågris og +/- 20 øre pr. kg grisekød, men de fleste havde en difference på +/- 5 øre pr. kg. Dette forklarer noget af spredningen i foderomkostningerne, men ikke det hele. Derfor skal der fortsat også optimeres på de andre faktorer, som påvirker foderomkostninger, fx foderforbrug og foderblandinger.

Det er også blevet undersøgt, om der kan ses en forskel i foderomkostningerne, alt efter om bedrifterne benytter hjemmeblandet foder eller indkøber færdigfoder. Her er der heller ikke en entydig sammenhæng, med at hjemmeblandere har lavere foderomkostninger, men højere omkostninger til energi og vedligehold.

Anvendelsen af månedsdata er meget brugbar til analyser. Det kan give et hurtigt overblik over, hvordan udfald i markederne påvirke griseproducenterne. Det er vigtigt at validere data, så det sikres at eventuelle outliers ikke inkluderes i datasættet og påvirker analyseresultaterne.

SEGES INNOVATION

Tlf.: 87 40 50 00

info@seg.es.dk

Ophavsretten tilhører SEGES Innovation P/S. Informationerne fra denne hjemmeside må anvendes i anden sammenhæng med kildeangivelse.

Ansvar: Informationerne på denne side er af generel karakter og søger ikke at løse individuelle eller konkrete rådgivningsbehov.

SEGES Innovation P/S er således i intet tilfælde ansvarlig for tab, direkte såvel som indirekte, som brugere måtte lide ved at anvende de indlagte informationer.